

KRIVIČNO DELO PREVARA U OSIGURANJU (Član 208a Krivičnog zakonika)

Krivično delo prevara u osiguranju iz člana 208a Krivičnog zakonika nalazi se u XXI glavi, koja propisuje krivična dela protiv imovine, i isto glasi:

Prevara u osiguranju

Član 208a

(1) Ko u nameri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, davanjem lažnih mišljenja i izveštaja, davanjem lažne procene, podnošenjem neistinite dokumentacije ili ga na drugi način dovede u zabludu ili ga održava u zabludi, a u vezi sa osiguranjem i time ga navede da ovaj na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini,

kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ko delo iz stava 1. ovog člana učini samo u nameri da drugog ošteti, kazniće se zatvorom do šest meseci i novčanom kaznom.

(3) Ako je delom iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je naneta šteta u iznosu koji prelazi četrstopešest hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina i novčanom kaznom.

(4) Ako je delom iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je naneta šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od dve do deset godina i novčanom kaznom.

Navedno krivično delo pre donošenja Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika (Službeni glasnik RS broj 72/2009 od 03.09.2009.g.) nije postojalo u Krivičnom zakoniku.

Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika (Službeni glasnik RS broj 94/2016 od 24.11.2016.g.) stupio je na snagu 1. juna 2017.godine, izuzev odredaba člana 24, člana 27. i člana 35. do 38. zakona, a koje stupaju na snagu 1.marta 2018.godine, i odredaba člana 41. koje stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku RS“.

Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika (Službeni glasnik RS broj 94/2016 od 24.11.2016.g.) u članu 24, propisuje brisanje člana 208a, što znači da se krivično delo prevara u osiguranju iz člana 208a Krivičnog zakonika primenjuje do 28.02.2018.godine.

Prethodno citiranim izmenama, krivično delo prevara u osiguranju je brisano, ali istovremeno je uvršteno u HHII glavu, koja propisuje krivična dela protiv privrede, i isto sada glasi:

Prevara u osiguranju

Član 223a

(1) Ko u nameri da od društva za osiguranje naplati ugovorenu sumu, uništi, ošteti ili sakrije osiguranu stvar, pa zatim prijavi štetu, kazniće se zatvorom od tri meseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u nameri da od društva za osiguranje naplati ugovorenu sumu za slučaj telesnog oštećenja, telesne povrede ili narušenja zdravlja, prouzrokuje

sebi takvo oštećenje, povredu ili narušenje zdravlja, pa zatim podnese zahtev osiguravajućem društvu.

(3) Ako je delom iz st.1.i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je naneta šteta koja prelazi iznos od četristopedeset hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(4) Ako je delom iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je naneta šteta koja prelazi iznos od milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od dve do deset godina.

Izmenama i dopunama, krivično delo prevara u osiguranju je preciznije određeno, jer je krivično delo prevara u osiguranju (član 208a KZ-a) u potpunosti praktično bilo obuhvaćeno postojećim krivičnim delom prevare.

Krivično delo prevara u osiguranju je delo tzv. osiguraničke prevare, a koje delo se znatno razlikuje od krivičnog dela prevare, pa se zato i uvodi u mnoga krivična zakonodavstva, onako kako je to uobičajeno i u uporednom zakonodavstvu, što opravdava uvođenje ovog krivičnog dela kao posebnog dela, jer za razliku od krivičnog dela prevare, ovde je kriminalna zona znatno šire postavljena i nije potrebno dovođenje ili održavanje u zabludi pasivnog subjekta.

Krivično delo prevara u osiguranju (član 208a KZ-a) koje se primenjuje do 28.02.2018.godine u stavu 1. propisuje kažnjavanje učinioca zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom, dok izmenama i dopunama (Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika (Službeni glasnik RS broj 94/2016 od 24.11.2016.g. član 27.) prevara u osiguranju koje se primenjuje počev od 01.03.2018.godine (član 223a KZ-a) u stavu 1. i 2. propisuje kažnjavanje učinioca zatvorom od tri meseca do tri godine. Što se tiče poređenja stavova 3. i 4. propisan je identičan raspon kažnjavanja zatvorskom kaznom, od jedne do osam godina zatvora, odnosno od dve do deset godina zatvora, ali ono što je bitno jeste da je članom 208a, u svakom od 4 stava propisano i novčano kažnjavanje, što nije slučaj sa novim članom prevare u osiguranju kojim se ne propisiju i novčano kažnjavanje.

Zanimljivo je pitanje šta će biti sa postupcima koji su u toku, odnosno vode se pred nadležnim sudovima po podnetim optužnim predlozima ili podignutim optužnicama. Na primer ukoliko je protiv okrivljenog podnet optužni predlog zbog izvršenja krivičnog dela prevara u osiguranju iz člana 208a st.1. KZ-a, logično je da se protiv istog u skladu sa članom 5. st.2. KZ-a, primeni zakon koji je najblaži po učinioca, odnosno novo krivično delo prevara u osiguranju koje u stavu 1.propisuje kažnjavanje učinioca zatvorom od tri meseca do tri godine.

Takođe je zanimljivo i pitanje sa postupcima koji se vode po optužnim predlozima, a koji su i dalje u toku pred prvostepenim sudovima, zbog izvršenja krivičnog dela prevara u osiguranju iz člana 208a st.1. KZ-a, a u kojima je npr. vreme radnje izvršenja januar 2012.godine. Primenom novog člana prevara u osiguranju koji stupa na snagu 01.03.2018.godine, a po navedenom primeru, prvostepeni sudovi bi trebali da donesu odluke o obustavljanju postupaka zbog nastupanja apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja, uzimajući u obzir odredbu člana 103. st.1.

tačka 6. KZ-a u vezi sa članom 104. tačka 6. KZ-a, kojom se propisuje da se krivično gonjenje ne može preduzeti kad protekne tri godine od izvršenja krivičnog dela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko jedne godine, odnosno zasterelost krivičnog gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne dvostruko vreme koje se po zakonu traži za zasterelost krivičnog gonjenja.

Odgovore na prethona pitanja kao i mnoga druga daće sudska praksa koja tek predstoji.

U Novom Sadu,
28.02.2018.godine

Autor,
Advokat Milan Unković
21000 Novi Sad ul.Maksima Gorkog 50